

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

WWW.UNILIB.RS

Одъ овога листа излазе свакога мѣсеца по три броя.
Цена му е на год. 3 ф. на по год. 1 ф. 50 н.

Брой 28. У Новоме Саду, 10. Октобра 1862. Год. V.

Наредба.

кр. угар. мѣстозаступногъ савѣта одъ 18. септ. по ст. брой 56,129. којомъ се испитъ за приманъ у ербеко учительште прописуе.

Узевши у призрѣніе ту околностъ, што поедини слушатели ербекога учительшта, при свемъ томъ што су за приманъ прописане гимназиалне или реалне разреде свршили, ипак изъ поединихъ учебнихъ предмета, наиме: изъ науке вѣре, изъ ербекогъ и славенскогъ читаня, изъ црквеногъ пояня итд. нису могли успѣвати съ тога, што нису изъ нѣихъ доволно приправлѣни били, — заключио е овај кр. угар. мѣстозаступни савѣтъ, да сваки кандидатъ званя учительскогъ пре ступаня свогъ у ербеко учительште, осимъ што ће изъ прописанихъ разреда свѣдочбе показати, јоштъ и предиспитъ изъ науке христіянске, изъ ербекогъ и старославенскогъ читаня, изъ правописа, изъ црквеногъ пояня, и изъ рачуна са 4 прва вида послованя у цѣлимъ и разбиенимъ броевима, предъ наставничкимъ сасловѣмъ положити има, и само ће овај, кои овај испитъ съ добримъ успѣхомъ положио буде, у учительште примлѣн бити моћи. —

Црква као воспиталиште.

(Едно питањъ за учитель.)

Христіянска цркви „назидана на темелю апостола и пророка, где е каменъ од угла самъ Христосъ Спаситељ“ (посл. Ефесц. 2. 30) она е Богомъ самимъ наређено воспиталиште за све оне, кои њойзи спадаю. Она е задруга люди, кои ту више нису туђини, ни дошляци, него кои живе са светима, и кои су домаћи Богу, сви везани као едно тело и една душа, у одной вери, и едномъ крштению, подъ еднимъ Господомъ Спа-

сителѣмъ; на коемъ темелю сва грађевина саставлѣна расте за цркву свету у Господу.“

Овимъ речма каже апостолъ изрично, да ова црква расте, не само ширећи се съ поля, него и снажећи се унутри, воспитаванѣмъ свою свом. Средства, којима то чини, слѣдећа су:

Прво средство, којимъ е црква воспиталиште за све свое, то е слово Божие. У нѣму казуе она вечиту истину, казуе е у наукама и опоенима, у претњама и обећањама, казуе у любовнимъ речма и строгомъ озбилю. У онима пуно науке примерима, онима светимъ песмама и онимъ мудримъ изреченяма казуе о милости божиој и о нѣговимъ светимъ наредбама. То слово, што е „као ватра, и као маљ стене рушећи“ (Брем. 23, 29.) казуе црква свакомъ приликомъ свима, кои годъ е слушаю и слова примаю; казуе сваке неделѣ, кадъ насъ одъ посла одмараюће се самъ онај миръ већ позива да се умом мирни и сабрани къ њойзи приберемо; казуе свакогъ празника, кадъ успомену велики Спасителѣви дела или успомену нѣгови угодника славимо; казуе кадгод се на наше грехе обазремо, и молтвомъ и кањнѣмъ опроштена тражимо; казуе кадгодъ се наши мртви сетимо, ко е Богъ у вечити обитељ одазвао; и ко би све оне небројне случаеве брояо, у којима нам она то свето слово казуе. Тимъ словомъ прима црква све млађе християне у свою задругу, тимъ словомъ благосиля она жевижду. њимъ теши болне и умируће, и њимъ благосиля мртве и њиову успомену.

А да намъ га што дублѣ у срце удуби узима различита средства у помоћ. Здания, у којима намъ то слово казуе назидана највелепније и украси ихъ пуно са иконама представляюћи најважния дела изъ живота Христа Спасителя, и ликове нѣгови угодника, и стара се, да месту томъ све знаке онога светогъ определеня даде. Свечзнимъ гласомъ звона сазива све свое на Богомолю и слушанѣ те свете речи. Онима светимъ песмама подиже њиова срца и душе Богу. Са молитвама и песмама и говоромъ стара се, да оно свето слово Божие већма обясни, да га наша душа болѣ прими и болѣ запамти.

Изъ свега се тога види нѣзина тежня и едина намера све свое воспитати, њи къ Спасителю привести.

Друго средство, којимъ християнска црква све свое воспитавана, то су свете тайне, дате іој одъ онога, кои е ню основао. А међу тима тайнама најглавније су: свето крштењ и света причестъ, о којима Господъ говори: „идите дакле, и на-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

учите све народе крстећи ихъ: ва име оца, и сина, и светогa духа“ Мат. 28, 29, „и кои узверуе и покрети се, спашће се; а ко неузверуе, осудиће се“ Марк. 16, 16. А о тайни свете причести говори Господъ хлебъ благословљѣн ломљѣн и ученицима га давајући: „узмите и едите, ово е тело мое“ и чашу давајући: „пите изъ нѣ сви, ерѣ е ово крвѣ моя новогa завета, која ће се пролити за многе, ради одпуштена греха.“ Мат. 26, 26 итд. „Ј самъ хлебъ живи, кои сиђе съ неба; и кои еде одъ овогъ хлеба живиће навекъ; и хлебъ кои ћу я дати тело е мое, кое ћу дати за животъ света. Кои еде мое тело, и пие мою крвѣ има животъ вечни и я ћу га васкрснути у последњи данъ“ Иоанъ 6, 51, 54 итд. Колико ове тайне воспитаваю види се изъ обећаня, да ће они кои узверую и њи приме, бити спашени, опроштени одъ греха, искупљѣни од смрти, имати животъ вечни у царству божиемъ, у кое ће га самъ Христосъ Спаситељ увести, да овде навеки живи.

Треће средство, коимъ християнска црква све свое воспитава, то е она любовъ на кою она све свое учи, по речима Спасителя: „Да любите еданъ другогъ, као што вас я любим. По томе ће сви познати, да сте мои ученици, ако узимате любовъ међу собомъ. Иоан. 13, 34 и 36. и по делу Спасителѣвом кои оправ ноге своим ученицима рече: Знате ли, шта я учини вама? Кадъ я опра вама ноге, я Господъ и учитель, то сте и ви дужни еданъ другоме прати ноге; ерѣ я вамъ дадо угледъ, да и ви тако чините, као што я вама. Иоан. 13, 12, 14 и 15. А прилику на ова дела любви имамо свудъ кудгодъ се образуемо: пакъ когодъ е радъ на тој воспитајућој снази нѣной саучесникъ бити, валя и та дела да чини и оне науке да распростире. Шта га ихъ силно люди има, кои светогъ писма никадъ у своимъ рукама имали нису, шта га силно, кои га нису ни видли, ни чули. Валя настояти да га сви науче, да га сви имаю, и они, што нису за нѣга ни знали, да га заволеу. Има небројно нехристияна, којма валя св. Еванђелие читати и давати. Има наши, кои међу нехристиянима живећи нитъ свои цркви и школа, ни учителя и свештеника немаю, пакъ никоегъ средства за свое душевно сазиданъ и укрепљѣнъ: њима валя они, што та средства имаю, да помогну, да се они и њива деца тима светимъ дарима користе. Али и међу нами, кои сва ова средства у изобилю имамо, има многи, кои слова Божиегъ врло слабо познаю, кои су својомъ у Бога веромъ врло ладни, кои непазе неделѣ ни празника, ни цркве ни Богослуженя, ни

тайни ни дарова, кои непазе болника ни сиротинѣ итд. колико дакле силно прилике у сред обштине свое браћи сјојој „ноге прати“ и њима служећи Господу самомъ любовно служити.

Ко годъ у овомъ смислу шта чини, тај е саучесник оне воспитајуће снаге, што е црква на ту свету цель има. У овој служби даванѣ неосиромашава већ обогаћава, понижаванѣ не направи никога малена, већ велика, одричанѣ себе никога слаба већ јака. Ко овако чини, тај се све тврђа осећа у свези и задруги са своимъ Спасителѣмъ, ерѣ чини оно, што е оњѣ ученицима своимъ чинити заповедио, и на којима ће се извршити оно велико обећанѣ Спасителѣво: „што учинисте едноме одъ ове мое најманѣ браће мени учинисте.“ Мат. 25, 40.

Одрањиванѣ деце,

да снажни и дуговечни люди буду.

(Едно питањѣ за родителѣ и учителѣ.)

(Продуженѣ.)

Кадъ детету зуби избияти поју знакъ е, да е за снажнью рану дорастло, него што е материно млеко, и онда га валя одъ сисе одбити, а не више ономъ водњикомъ слабити.

При избиянью зуба многа деца пате највише одъ ватре; тада ихъ валя мало ладовниѣ држати, на чистѣ ваздух више негѣ обично износити, ничимъ другимъ ванѣ млека неранити, на столицу пазити, зубе му илѣ десни често претомъ полоако трти; тада се мора и доя еломъ и пићемъ чувати, да неби дете своимъ млекомъ успаљивала.

Одбиајући дете одъ сисе непресеци на едаредѣ; нагломъ променомъ ране сила деце пропадне; него ради изъ тия и изъ даљегъ, свако 4 илѣ 5 дана по едаредѣ маѣ на данѣ сису, а место тогъ друге ране давајући; то е и по тебе и по дете пробитачниѣ. Јошѣ пазити, неодбиај у онај махъ, кадъ кои зуб излази, ерѣ онда већ тимъ довољно промене трпи; исто тако ни у време реднѣ кое; неваля ни подѣ зиму у онај мах, кад морашѣ у топле и затворене собе бегати.

Силно изпараванѣ, зноенѣ и прлянѣ детие изискуе често купанѣ, другчие часомъ оедине, оспе, чиреви и свакояка зла наију, окромъ што се и крвѣ на кожу чисти, те непа-

жњомъ на чистоју коже друга јошъ и већа зла дођу. Са тога е купанѣ сила важна стваръ за одржанѣ здравља детиегъ. Купанѣ дете прве године сваки данъ, друге сваки други, треће сваки трећи и сваке идуће баръ у толико дана едарадѣ, колико е година старо; најзгодније јутромъ и пре надоења. Најбоља е вода кишница или речна текућа. Соба у којој дете купашѣ нека е довољно топла и нека нико врата нетвариже ни онуда шеће и ветра прави. Купајући ние довољно само обрљати дете, него цело добро измити, највећма главу, врат, уши, пазуа, препоне и сва она места, где се највише масти вата и где се највише оеда. То све ваља убрзо да се сврши, да не трае дуже одъ по четврти сата. Сапунъ е шкодљивъ; најблажи за ону нежну кожу лютъ е и уеда, а ние нужданъ, еръ сваки данъ купанѣмъ опере се зној и масть и безъ нѣга. Кремљ са очию некидај, већ мало са зейтиномъ или масти намажи пакъ ће сићи и самъ. Уста детия изнутра увекъ танком на мали прстъ намотаномъ и у ладлу воду умоченомъ крпомъ утри, исто тако очи споља разлади. Тако прана деца не само да никадъ оне гадне теменяче коре, црвени на очи, оспи по усти и по телу недобиваю, него се тимъ и случайно добивене изгубе. Да теменяча кора за здрављъ служи, само будале верую; натапай е добро чистимъ зейтиномъ и покривай масном крпомъ пакъ за неки данъ сипла е, и неће се више уватити. — Изъ воде извађено дете недери утирући, већ само чаршавъ свудъ добро на нѣга натапши и тако воду покупи, особито са они места, где се оеда; али неоставляј у томъ мокромъ, као што многи чине, него брзо у други сувъ и не ладанъ лако замотай и на спаванѣ метни.

Што се топлоте купаће воде тиче, нека е само прво дана оној близу, на коју е дете у материној утроби научено, а после све помало ладнија. Ние купанѣ да се дете разпаравя, него само да се одъ нечистоће опере, а на то е и млака и полађа вода добра. Врела е вода сувише шкодљива и убитачна, бангъ она околъ, и као што у часу крвъ на очи и на сву кожу исто тако и на онај детни већ по себи сувише врео мозакъ натера; отуда се вода у мозакъ навата и фрасови дете убию. Са те непажњѣ гомила деце сваке године пропадне. Неразпаравай детета, него одъ 5. неделѣ главу и лице, одъ 5. месеца и прса, а одъ друге године цело тело иза опрања у млакој сунђеромъ изъ ладне воде брзо пређи, разлади, и дете на то уобичај, тим

шепъ га одъ киявица, кашлѣва, назеба итд. стврднути и одъ многи зала сачувати.

Санъ е маломъ детету трећи елеменатъ живота. Држи детю колевку или постелю чисто, да га буде итд. неколю. Умѣрено одма у суво преви, да га онай емадъ недави, и она лютина неколѣ и оспе му ненатеруе. Спаваће аѣине детие ако е можно сваки данъ на сунце износи и ветри. Колевку подалѣ одъ врата и прозора стави, особито одъ вреле пећи уклони, и ладовниѣ аѣине намести, да се дете ни промаіомъ ни вруѣином неубия. Полажуѣи отави му главу мало повише, заклони одъ мува итд. као и одъ јаке светлости, и имай около славаћег детета мира, нелупай да се непреза и одъ страве фрасове недобива. Неваля дете на сиси, ни на руку успављивати, неваля уз старие легати, а најгоре е много и нагло особито у дрмулявой колевци люляти и трзати, где му се онай питиясти мозакъ сав разтрести мора, те водомъ у мозгу и фрасовима удавити; зато су оне висеће, у ваздуху не на патосу люляюће се колевке, кадъ само јако ветра неправе, много болѣ. —

Кадгодъ е лепо износи дете наполѣ на онай чистѣ слободанъ ваздухъ, и само му очи одъ јаке светлости и главу одъ сунца добро заклони. Дете одъ 14 дана валя већ износити, ако е наполю лепо; а зими текъ после 5 неделя. Зими изнеси само на часакъ, око подне, у топалъ заклонъ, а лети што више можешъ наполю съ њимъ буди, нека се што већма може онога здравогъ ваздуха нагута. Јошъ га лети на згодномъ месту сасвимъ голо остави, нека га онай благъ чистѣ ваздухъ свега облие. Што га више износио и тако остављао будешъ, све ће здравие и снажниѣ бивати, а што га више у затвору држао и узантивао будешъ, то ће све кржавие бивати, и сваки час боловати.

За израштај и оснаженѣ детета наредила е сама наравъ радъ. Радомъ руку и ногу дете ихъ оснажи и у свою властъ задобие, окромъ што се тимъ и груди и цело тело развиа. Зато е онай обичай руке и ноге детие фашляма утезати, и од жива детета мртву лутку начинити најлуѣи и по паметну матер најерамотниѣ. Умотай га дакле само овлаш; невезуй као зливовца; одпусти руке и ноге сасвимъ слободно, нека ихъ на све стране слободно мицати и разбацати може, и съ њима радеѣи развиати се расти и ячати.

Ненашай дете на руци ти седеће пре негъ што само собомъ седити и главу узправо држати може, нити га сломъ на

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ноге дижи, ни у сталаць и друге томъ подобне справе турай и заглавлюй, да му вртенячу кукове и ноге небогаишь; него причекай, докъ се само узправити и на ноге дигнути може. Болъ пусти, нека изпузе, и мами га на то. Пузенъ е еданъ одъ найважнии гимнастични радова за ту децу, сила за развиенъ и оснаженъ сви удова полезно. По соби пузеѣу децу чувай одъ ниеки прозора, врели пеѣи, мали клуница и одъ невакяла патоса, где би се осакатити могло.

Дадила око те деце треба да е млада, весела, итра, да се и сама радо съ дететомъ игра, али да е и вешта и разборита. Стара жена узъ то дете ништа неваля, дете се узъ ню неизигра пакъ и неразвиен и неоснажи него умртви и закржави.

Кадъ е дете на ногама оячало и отело се, онда му валя само доволно игри смишляти. У игри, ономъ найразновидниемъ савянио найвеѣма се развия, иза те игре найслаѣе еде и спава, и нову снагу добива, да се юшъ више и веселие игра и юшъ веѣма развия и яча. Само га терай, нека се на полю игра; игра у затвору ни полакъ оне вредности по здравлѣ нема, што има игра на полю на слободномъ въздуху.

Одъ тада непуштай ни часа дете леѣо и мртво чамати, ван ако е болестно, него га гурай и дражи на игру и веселѣ, и што више можешъ тай духъ живости и веселя у нѣму одржи, нека му то наравъ буде, ерѣ то юшъ веѣма оснажи тело нег душу. Никадъ детнегъ веселя ни игре неуквари, то е рай дечии, никадъ у нѣму зла неучине, вадъ незнаиѣмъ и неотице.

Нипошто ни самъ нечини, ни другомъ напуштай, да ти дете чимъ му драго било дражи, аѣка или вара и тимъ детету веселя квариг кою стваръ ниеи радъ детету дати, уклони да е и невиди и да се недере за њомъ; деранѣ и вриека силно дете душомъ и теломъ уквари.

Страшенѣ малогъ детета, то е убиянѣ оне уроѣене слободы и срчаности у нѣму, пакъ и по женско особито по мушко дете не само по нѣгову душу него и тело сила опака и буда-ласта игра.

Меѣу дечиимъ играма и сиграчкама има ихъ много незгодни, съ койма се дете осакатити или штету начинити може. Неваляю сиграчке стаклене, земляне, порцуланске, ерѣ се часомъ разбию и црепиѣима дете осакате; неваляю ситне ствари, што ихъ дете у уста, уво носъ итд. заглавити може; неваляю дрвене боядисане, ерѣ су те найѣтиннимъ а то обично отровнимъ бояма намазане. Неваляю игре, где се дете сила напи-

няти мора. Чувай одъ деце све опасне ствари: палидрвца, игле, ножеве, вилошке, пушке, стакла итд. съ кои сваки данъ сила несреќа бива. Постарай се да детету невину кою игру дадешъ, ако нећешъ да оно злу и невалялу нађе. —

(Свршиће се.)

Библичне приновѣдке

у библичнимъ рѣчма.

НОВЫЙ ЗАВѢТЬ.

1. Захарія и Елисавета.

(Евангеліе одъ Луке гл. 1, ст. 5—24.)

У време Прода цара юдейскогъ бѣше нѣкій свештеникъ по имену Захарія, и жена нѣгова Елисавета. Обое бяху праведни предъ Богомъ, и неимаѣаху дѣце. И кадъ онъ служаше предъ Богомъ, яви му се ангель Господній стоѣћи съ десне стране олтара кадїонога. И кадъ га види Захарія, смути се и страванападне на нѣга. Ангель му рекне: „Небой се Захаріе, еръ е уелишана твоя молитва, и жена твоя Елисавета родиће ти сына, и надѣни му име Іоанъ. И теби ће бити радость и весель, и многи ће се обрадовати нѣговомъ роженю. Онъ ће бити великій предъ Господемъ, вина и яка пића неће пити, и напуниће се Духа светога, и многе одъ сынова Израїльвыхъ обратиће Господу Богу ныховомъ, и ићи ће предъ нѣмъ духомъ и снагомъ Илїиномъ, да приправи Господу готовъ народъ!“

И Захарія рекне къ ангелу: „По чему љу я то познати!“ А ангель одговори: „Я самъ Гавріиль, што стоимъ предъ Богомъ, и посланъ самъ да ти кажемъ, и да ти благовѣстим ово. И ето ты ћешъ онемити и нећешъ моћи проговорити, докъ се то небуде, еръ ниси вѣровао моимъ рѣчма, кое ће се збыти у свое врѣме!“

И люди чекаху Захарію, и чуѣаху се што се онъ тако дуго у цркви бави. А кадъ онъ изиђе, немогаше говорити, и они опазише, да му се нешто привидило. А онъ имъ само махаше и пребываше нѣмъ.

И кадъ се наврше дани службе нѣгове, отиде онъ своіой кући.

2. Благовѣсти.

(Лук. 1, 26—56.)

У шести мѣсець (после тога) посланъ бѣше ангель Гавриилъ одъ Бога у градъ Галилейскій Назаретъ, къ дѣви обрученой човѣку изъ дома Давидовогъ, комъ е име Іосифъ. И име е Дѣви Марія. И дошавши къ нѣойзи ангель, рекне іой: „Радуй се благодатна, Господъ е съ тобомъ, благословена си ты међу женама!“ Она видѣвши га смути се, и помисли, какавъ ѣе то поздравъ быти?“ Ангель іой рекне: „Небой се Марія, ерѣ ты си нашла милость кодъ Бога. Ты ѣешъ родити сына, и на дѣни му име Іисусъ. Тай ѣе великій быти, и сынъ Вышнѣга назваѣ се, и даѣе му Господъ Богъ престолъ Давида отца нѣговога, и онъ ѣе царовати у дому Яковлѣвомъ на вѣки, и царству нѣговомъ неѣе быти край!“ Тада рекне Марія къ ангелу: „Како ѣе то быти?“ А ангель іой одговори: „Духъ светый наѣи ѣе нада те, и сила Вышнѣга осѣниѣе те, е тога и оно што се роди свето, назваѣ се сынъ Божій!“ А Марія рекне: „Ево я самъ службеница Господня; нека буде мени по твоіой рѣчи!“ — И отиде одъ нѣ ангель.

У те дане устане Марія и отиде журно у горню землю у градъ Юдин, и уѣе у домъ Захаріини, на поздравѣ Елисавету, И када Елисавета чуе гласъ поздрава Маріиногъ, а она се испуни Духа светогъ, и рекне: „Благословена си ты међу женама, и благословенъ е плодъ утробе твоє. И одкуда мени ово, да доѣе матери Господа мога къ мени. — Блажена си ты коя си вѣровала, ерѣ ѣе се испунити оно, што ти е одъ Господа казано!“

И Марія рекне: „Велича душа моя Господа, и обрадова се духъ мой Богу спасу моме, ерѣ онъ погледа на понизность службенице своє, ерѣ, гле, одъ сада ѣе ме прославляти сви нараштаи; ерѣ ми учини величину Силный и свето е име Нѣгово!“

Марія остане са Елисаветомъ три мѣсеца, па се онда врати своіой кући.

3. Роѣнѣ Іоана крестителя.

(Ев. Лук. гл. I. ст. 57—80.)

Елисавета роди сына. И сусѣди и сродници чую да е Господъ велику милость съ нѣоме учинію, па се радоваху с нѣо-

ме. И осмый дань добу да обрежу дѣте, и нарицаху га, именовъ отца нѣговогъ, Захаріомъ. А Мати рекне: „Не, но нека се зове Іоанъ.“ И рекоше іой: „Та нема никога у твоемъ сродству, кой се зове тымъ именовъ!“ И помаваху отцу нѣговомъ како бы онъ хтео да га нареку. А онъ изиште штицу и нашише говорѣи: „Іоанъ, нека му буде име!“ и чуѣху се сви. И одма му се отворе уста и языкъ, и стане говорити славеши Бога. И страхъ нападне на све еусѣде, и догаѣай се овай приповѣдаше по свой околини. И сви кои чуше за нѣга, приме то къ ердцу, и говораху: „Шта ће быти одъ овогъ дѣтета!“ И рука Господня бѣше съ нѣиме.

И Захарія отаць нѣговъ почне пророковати говорѣи: „Благословенъ нека буде Господъ Богъ Израилѣвъ, еръ онъ посѣти и учини избавленъ людма своимъ! — И ты, діете, пророкъ Вышнѣга назваѣшъ се, еръ ѣшъ иѣи напредъ предъ лицемъ Господнимъ, да му приправишъ путь, да дашъ познаванъ спасенія людма нѣговима на опронтенъ грѣхова нѣховыхъ!“

А дѣте растяше и ячаше духомъ, и бѣше у пустинѣи, долге, докъ се непоказа Израилю.

4. Рѣченъ Іисуса Христа.

(Ев. Лук. 2, 1—20.)

У оно време: Изѣше заповѣсть одъ ѣсара Августа, да се попише савъ светъ. И поѣху сви да се упишу, свакий у свой градъ. Тада поѣе и Іосифъ изъ Галилеа изъ града Назарета, у Юдею у градъ Давидовъ, да се упише съ Маріомъ. И кадъ бяху тамо, доѣе време, да она роди. И роди сына свога првенца и повіе га и метне га у ясле, еръ имъ небѣше мѣста у гостіоници.

И пастири на той страни чуваху ноѣну стражу кодъ стада свога. И гле, ангелъ Господній стане меѣу нѣима, и слава Господня обая ихъ, и поплашише се врло. И ангелъ имъ рекне: „Небойте се, еръ ево вамъ являмъ велику радость, коя ће быти свима людма. Данаеъ вамъ се родіо Спасъ, кой е Христосъ Господъ у граду Давидовомъ. И ево вамъ знака: наѣи ѣете дѣте повито, гдѣ лежи у яслама!“ И уедануть бы съ ангеломъ множина войнига небескихъ (анѣла), кои говораху: „Слава Богу на висини, и на земљи миръ, меѣу людма добра воля!“

И кадъ отиду одъ нѣхъ ангели на небо, а пастири рекну едапъ другомъ: „Хайдемо до Витлеема, да видимо то, што се тамо догодило, као што намъ Господъ каза. И брзо дођу и нађу Марію и Јосифа, и дѣте, гдѣ лежи у яслима. И кадъ га виде, а они кажу, шта имъ е речено за то дѣте. И сви, кои чуше, дивише се томе што имъ пастири говорише. А Марія чуваше све ове рѣчи, и слагаше ихъ у срдцу своме. —

И пастири се врате славећи и хвалећи Бога, за све што чуше и видише, као што имъ бѣше казано.

И кадъ се наврши осамъ дана да га обрежу, тада му нађну име Исусъ.

5. Срѣтеніе Господнѣ.

(Еванг. Лук. 2, 22—38.)

Јосифъ и Марія донесу Исуса у Јерусалимъ да га ставе предъ Господемъ, и да даду жртву, као што е речено у закону Господнѣмъ, две грлице или два голубчета.

И гле, быяше човѣкъ у Јерусалиму по имену Симеонъ. И тай човѣкъ бѣше праведанъ и побожанъ, и чекаше утѣхе Израилѣве, и Духъ светый быяше у нѣму. И бѣше му обећано одъ Духа светога, да неће видѣти смрти докъ невиди Христа Господнѣга. — И човѣкъ тай духомъ светымъ упућенъ дође у цркву. И кадъ родители донесоше дѣте Исуса, да сврше за нѣга по закону и по обичаю, — а онъ узме га на руке своз, и благослови Бога, па рекне: „Садъ одпусти с миромъ слугу твога Господе, по рѣчи твоіой; ерѣ видише очи мое спасеніе твое, кое си приправіо предъ лицемъ своію народа, свѣтлость, да обаса незнабожце, и славу людій твоихъ Израиля!“

И Јосифъ и мати нѣгова чуђаху се што се то о нѣму говори. И благослови ихъ Симеонъ, и рекне Маріи матери нѣгой: „Гле овай ће бити на падъ и на устанакъ многихъ у Израилю, и бытѣ знаменъ противъ кога ће се говорити. А и теби самой ће крозъ душу проћи мачъ, да се открију мисли многихъ срдаца!“

И бѣше Ана пророчица; она е была врло стара и временита; съ мужемъ е живила седамъ година, а удова быма е око 84 године. Она неодлазаше одъ цркве, по постомъ и молитвама слуђаше Богу даню и нођу. И она у тай часъ дође,

и хваляше Господа, и казиваше за нѣга свима, кои чекаху спасенія у Иерусалиму.

6. Источни мудраци.

(Еванг. Лат. 2, 1—12.)

Када се Иисусъ родио у Витлеесму Іудейскомъ у време цара Ирода, дођу мудраци одъ истока у Иерусалимъ, говорећи: „Гдѣ е царъ Іудейскій, кои се родио? Ђръ видели смо нѣгову звѣзду на истоку, па смо дошли да му се поклонимо!“

Кадъ то чуе царъ Иродъ, уплаши се, и савъ Иерусалимъ еъ нѣме. И сабравши све првосвештенике и книжевнике народне, питаше ихъ, гдѣ ће се Христосъ родити! А они му рекну: „У Витлеесму Іудейскомъ: еръ е тако писано преко пророка (Михеа 5, 1): И ты Витлееме, земльо Іудина! ни почемъ ниси најманній међу кнезовима Іудинимъ: еръ ће изъ тебе изићи вођа, кои ће спасти люде мое Израиля!“ —

Тада Иродъ тайно дозове мудраце и испитиваше их, кадъ се появила звѣзда. И пославъ ихъ у Витлеесмъ рекне: Идите распытайте извѣстно за дѣте, па кадъ га нађете, јавите ми, да и ја идемъ и да му се поклонимъ!“

А кадъ они цара саслушаю, отиду, а гле, и звѣзда, коју су видели на истоку, пѣаше предъ нѣмъ, докъ не дође и стаде одозго гдѣ бѣше дѣте. А кадъ виде звѣзду, а они се обрадују врло великомъ радошћу, и ушавши у кућу виде дѣте еъ Маріомъ матеромъ нѣговомъ, и падну и поклоне му се, и отворе благо свое, и принесу му даре: злато, тамјанъ и смирену (миро, мирисаво улъ).

И примивши у сну гласъ, да се невраћаю къ Ироду, другимъ путемъ отиду у свою земљу.

Теодатъ.

(Ђдна прича.)

Неки смирени старацъ именовъ Теодатъ, кадъ му досади овај пусти светски животъ гледати повуче се у самоћу, у едну шуму, да онде у тишини Богомољомъ и Богосматранѣмъ свой животъ незнано води и оконча. Али гласъ нѣговог смиреногъ живота разчу се по своей околини, те многи люди изъ далеки краева долазаше нѣму, да се нѣговимъ речма укрепе

и нѣговъ животъ за примеръ узму. Тако му дођу едаред два младића и рекну: „Оче, како би учинили, да ове неваљале тежнѣ, што ихъ у своимъ пресима осећамо угушимо, ми видимо и признаемо, да су зле, и радо би ихъ се отресли, али е тело слабо.“ Старацъ едноме рекне: „Оди покушай ово младо дрвце изъ землѣ изчупати.“ Младићъ учини, текъ што руком живлѣ повуче, ерѣ дрвце беше текъ неколико педљи израстло. Онда рече старацъ опетъ: „Оди покушай ово извући.“ Младићъ учини и то, али съ великомъ мукомъ, ерѣ то беше много яче у земљу укоренѣно. Онда рече старацъ по трећи редъ: „Оди покушай ово изчупати.“ Младићъ обгрли дрво, и стане и тамо и амо савияти, али немога ни покренути; онда му приступи и онај други у помоћ и обоица се свомъ снагомъ упеше, али узалудъ, дрво беше тврдо укоренѣно.

Кадъ се обоица измучише онда рекне старацъ: „Томе дрвлю подобне су те зле тежнѣ, што ихъ у вашимъ пресима осећате. Докъ се неукорене кадра ихъ е снажна воля угушити, али кадъ се укорене, онда е съ найвећомъ мукомъ немогућно свладати ихъ. Зато недайте, докъ јошъ маха имате да се укорене и да снагу вашу превазиђу, пакъ ће те ихъ Божиомъ помоћи свладати моћи.“

Е З И К Ъ.

(Бдна басна.)

Створителю благи — рече езикъ — ти си ме зубу придружио, а онъ е тако крутъ и оштаръ, оће ме свегъ сможити.

Есте он крутъ и оштаръ — рече Господ — ал буди ти мекъ и благъ, пакъ ће те у миру и любви живети.

Коровъ

Знамъ, како ћу баштовану омилити, рече коровъ, я ћу се на цвеће угледати, и одсадъ онако бити.“ То рече и оде пакъ најлепши међу цвећем ружу избере и прими одъ нѣ — бодлѣ. Тако постане одъ невредногъ корова бодливъ чкаљ.

Кадгодъ будала одъ паметногъ и прими шта, то су за цело онога зла.

Рчакъ.

(Едно описанѣ.)

Рчакъ е еданъ одъ најсаможивии, пакостанъ и најкрадливии, пакъ по люде у коихъ се поля настани и намножи еданъ одъ најшкољивии звериѣа.

Спада у род мишева и пацова, само е кусъ, и мало већи одъ пацова, озго е лисастомъ, оздо црњомъ, мекомъ, густомъ и повећомъ длакомъ покривенъ, и на врату са три белѣ пеге обележенъ; глава му е дебела, предњи зуби као у пацова повећи, а образи отоболњни, у којима као у торбицама крађено зрно односи; предњи су му ноге мало краће, појче и за компанѣ згодне.

Има га само у равнимъ, плоднимъ, житиимъ поляма по Европи и Азији, највише по Пољској, Русији и Сибирији, у некимъ пределима стра божи и люди никако да га изстребе, а некими никадъ ни едногъ виђено ние.

Јдере све што нађе: билъ, коренъ, зелъ, свако зрно, али најрадије жита и варива, когъ велике гомиле у свое рупе накраде; а вата и манѣ животињице, не само скакавце, кокице и остале инсекте, него и гуштерење, жабе, змије, мишеве и тице, где коју дограби; тици прво крила одгризе, кое чини, ако му и мртву тицу бадишъ.

Живи у рунама по 3 до 6 стопа дубоко подъ земљомъ. До њи се долази крозъ 2 подуже цеви, една е стрма, на ту улази, друга е коса, на ту излази, да му е лакше. Рупе се састое изъ 5 до 7 едно низъ друго стоећи близу са стопе велики округли одаица. Највећа одъ њи сеномъ е и сламом постављена, то му е лежа, а остало су амбарови, житнице, у њи зимницу спрема.

Цело лето данъ и ноћ непрестано краде и по пуна уста све чисто бирано најздравије зрно жита и варива односи, и свако башка слаже, јошъ многомъ зрну заметке поодгриза, да у рунама непрокля и неуквари се. Тако накраде по 40 до 60 ока најлепшегъ зрна.

Подъ есенъ све рупе одушке позапушава, пакъ доникле буданъ живи и рани се, доцније заспи, и целу зиму као полаобамртъ у клупче савиенъ спава, ладанъ и едва се осећа да дише. Тако нађенъ ако га човекъ и силомъ развие опетъ се незналице смота а не пробуди. Сеченъ и чупанъ тада никаквогъ знака бола неодае. Унешенъ у најтоплију одаю опетъ највише

спава све кријући и завлачећи се, да га зима неувати. У пролеће се пробуди сав мршав и скоцан, и док напољу ране не налази, онъ се одъ свое готовине рани, али ни десети део не потроши, а кадъ топлии дани наставу, онъ све остави, те у земљи пропадне, а онъ нову рупу копа и съ нова крађу започне.

Рчакъ е чудо пакостанъ скотићъ. На крађи уваћенъ кад утећи неможе одма врло изъ уста изтресе, пакъ савъ наежен дакћући режећъ и одъ пакости зубима шкрипећи на стражнѣ ноге чучне, пакъ се на одпоръ спреми, и ко му ближе приступи на тога съ разглавлѣнимъ устма ускочи и тако се зубма загризе, да га е врло мучно отрести се. Нестраши се ни одъ највећи животиня; на коня, вола, краву, кои му наковгъ зла непомишљаю набае; скочи на кера и на самог човека. Конѣ и марву по нюшки люто изсакати и изкрвати, каже се, да е тако јогуница, да ћешъ му пре ногу по ногу живо изчупати, негъ съ нюшке коню или волу отрћи; човеку за аљине угрижена пре ћешъ тай комадъ аљине одчупати негъ нѣга: зубма за штапъ уваћена можешъ одъ земљъ подићи и неопушта се.

Рчкови се ни међу собомъ нетрпе, него као и кртине, где годъ се сукобе најкрвније се и дотле кољу, докъ еданъ мртавъ неостане, когъ онај други свега разчупа и пождере. Ни мужаци и женке нетрпе се заедно, нитъ заедно живе, већ свака башка собствене рупе има. Исто тако мораю и младићи чимъ мало оячаю свакъ своју рупу имати, еръ ихъ ни рођена мати нетрпи, него одма после 3 неделъ дана све развија, и гдегодъ се после сукобе, они се као најкрвнији душмани поколю, и мати са своимъ рођенимъ штенцима. Права погания.

Женка окоти сваке године по 2 и 3 редъ по 4 до 12 мали слепи штенаца; то е сила божия, отуда се онолико силанъ на неки мести намножи.

Рчакъ има и многе непријатељ, тако су: лисице, кураци, дивљ мачке, савуляге, ястребови, и мала ласица многога манвгъ рчка утамани, али највећи му е душманинъ творъ; твор тай по руцама зађе, пакъ га онде на лежи удави и самъ се настани. Одъ паса и питоми мачака врло е редакъ, кои се на рчка усуђуе.

Ономъ краћомъ и онимъ силнимъ котенѣмъ рчакъ е по люде сила шкодљивъ скотићъ; тако силу рану однесе, да лю-

ди на некимъ местима ни семена са свои њива неувате и кад-
 кадъ^{rs} збогъ нѣга башъ гладъ трпѣти мораю.

Зато га люди онуда вребаю и туку; има предела по Немачкой, где га на простору одъ по милѣ по 100,000 комада на годину натуку. Има люди, кои се само тимъ баве рчка ватаюћи: пружаю му гвоздене удице, за коју се уватити и извући даде. пакъ га штапомъ убию; замећу му пацоловке, и свакояке друге замке, а највише га копаюћи наватаю, и то подъ есенъ, пре негъ што е рупе позапушавао, срѣ га е онда много теже наћи. Уваћене утуку, кожу одеру и ђурчијама продаю, коя е врло мека, топла, лака и дуготрајућа пакъ врло згодна постава за зимнѣ алине; месо неки еду, или га псима или свиняма даю; масть у кандилама изгору, а све зрно у свое житнице однесу; многи вештии конач по 20 и више мерова на данъ кући донесе.

Неколико загонетни питаня.

(За децу.)

33. Кою траву и сленци познаю?
34. Коя зверъ пие најскоцение што е?
35. Ко е ячи, сирома или богатъ?
36. Ко свою кућу никадъ изнутра невиди?
37. На што се лоповъ кадъ га вешаю највећма срди?
38. Ко копа другомъ яму, пакъ најпосле и самъ у ню падне?
39. Ко има гвозденъ езикъ?
40. Ко иде ютромъ на 4, у подне на 2, а у вече на 3 ноге?
41. Шта нема мира докгодъ е живо?
42. Шта уеда безъ зуба, и натеруе сузе безъ бола?
43. Коя лояна свећа не горе?
44. Шта уђе у воду црвено, а изађе црно?
45. Шта уђе у воду црно, а изађе црвено?
46. Кадъ се може по найдубљой води ићи?
47. Кое главе немаю мозга?
48. Како се може са црнимъ мастиломъ црвено написати?
49. Шта ради пето, кадъ на едной ноzi стои?
50. Кои занатъ иде више натрашке негъ напредъ?
51. Ко има очи а невиди?
52. Шта неми најболъ разуме?
53. Како се може учинити, да сви свећу виде, само еданъ не?

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

требама сасвимъ заборавили; а има ихъ много, кои немаю ни дарованя, што су нужна оное, ко е радъ децу воспитавати и учити.

Трећи узрокъ, што се у многимъ породицама деца невоспитаваю као што би ваљало то е, што многи родитељи немаю волѣ ни наклоности, колико е у томъ раду нужно. Волию ма што друго радити, иду радије на веселия и забаве, него да на воспитанѣ свое деце помишляю; седећи толико реда сред деце свое волию ма о чемъ другомъ мислити, него о деци и овихъ благу и напредку.

Четврти узрокъ, што многи родитељи свою децу неуче и невоспитаваю колико би требало то е, што недоколеваю на то онолико, колико би требало. Многи отацъ мора одъ рана ютра па до мркла мрака за своимъ посломъ да иде, да само ону кору леба заслужи, што му е за израненѣ свое породице нужна. На много места мора и мати за тимъ прионути, да само то стачи, што е за животъ телесни најнуждније; али и где ние башъ толико неволѣ, опетъ има пуно посла, да само кућу у реду одржи, и да оно, што отацъ привреди тако расположи, да сваки свое добие и да се край съ краемъ увати. Где ће се ту, кодъ ти најглавнији потреба доколети и онолико времена улучити, да се с децом онолико заузимлю, колико би требало, да ихъ свему оное добромъ и полезномъ науче, што им е за овај и онај животъ нужно!

Најпосле има много деце, која пре времена сироте безъ оца и майке остану; а има и такове, које родитељи сасвимъ напусте и оставе, пакъ ти никое ни телесне помоћи немаю, некто л' воспитаня.

Да се те све недоскудице домаћегъ воспитаня надокнаде наређене су школе и у њима люди, кои су се искључиво томе светомъ послу посветили, да поверену имъ децу у свему оном науче, чему би ихъ имали родитељи научити, да и овог п оног живота сретни будну.

По тој нужди и у томе смислу наређене су школе, у које сви родитељи коигодъ нису своју децу кодъ куће онако воспитати и научити кадри, како то овај и онај животъ, како црква и држава и людско друштво изискуе, децу своју слати имаю, да овде то науче.

Одрањиванъ деце,

да снажни и дуговечни люди буду.

(Бдно питањъ за родитељъ и учителъ.)

(Свршетакъ.)

Све дете алине нека су простране, појке, најпростие начинѣне и ладовниѣ. Тесне алине особито свезе и поясеви никога веѣма неосакате и ни покогъ тако опасне нису, као по децу и младежъ, у томъ добу, кадъ се најболъ телесно развию. Са маломъ децомъ параду терати и у тесне ихъ алине заглављивати, то е прека лудост. Не учи дете на топле алине. Највише утопљавана деца највише страдаю, никадъ се киявица, кашля итд. не курталишу; а најманъ утопљавана најтврђа су и најздравия. Детия глава нека е увекъ гола. Она е одъ себе сувише врела и валя е одъ вруѣине чувати, не одъ зиме. Топле шубаре ц жестоко сунце више е деце с' главе убило, нег зима. Тако би валяло, да е и вратъ го, и прса, и руке и ноге увекъ, изузевъ само најлюђу зиму. Деца озебу само, кад после дужегъ седеня у врелой запареной соби напoлъ на мразъ особито на кишу и ветаръ изађу, или кадъ после игре угреяна и озноена на ладну земљу, каменъ, или на ветрометъ седну да се одморе, или се тада ладне воде напию. Одъ тога ихъ валя највеѣма чувати. —

Детету ни после треће и четврте године недай много теста, никои тврди и никои люти и разпаливи ела, нитъ икогъ другогъ пиѣа кромъ воде и млека. Пази далъ, да ти дете лагано еде и да залагае добро жваѣе а не гута живо, еръ тай обичай многомъ детету текъ садъ шкрофуле навуче. Исто га тако чувай одъ врло врела и врло ладна ела и пиѣа, и пази да е отворено, научи га у одређено време сваки данъ како ести, тако и нужду свршивати.

Тако чувана деца редко ће се разболети и лакше болестъ поднети, али га опетъ зато башъ тада највеѣма чувати треба. Кадъ ни здраво сувише яко ние, болесно јошъ пре пропадне. Најгоре су болести грознице, велики кашаљ, све вреле оспе; зато непропусти пре зуба дете одъ велике богинъ каламити, и у свакој редъи дечиој вешта лекара за владанъ упитати.

Кое е дете сретно до 6-е иль 7-е године дошло, то се обично тада у школу шалъ, и башъ тада валя највеѣма на телесно изображенъ детета настояти, еръ овде деца телесно

тимъ веѣма пропадаю, што се више само на умно изображенѣ пази. Зато е болѣ слаблю децу юшѣ и у 7-ой години кодѣ куѣ задржати, нека се юшѣ изиграю и оснаже, ако тога у школи ние.

И неудесним каштигама много е дете упропашѣено. Многи немарни родители и учители, место да пазе, да дете прилике недобие видити и учинити зло, они напусте, пакѣ после каштигомъ дотеруюѣи, едни зипараю, рде пеую, срамоте, и тимъ савѣ поносѣ уболю — врло важну снагу за сачуванѣ здравля и века уздржавенѣмъ одѣ свака зла и неваљалства; а други туку, па ѣушаюѣи и удараюѣи дете по глави, леѣи итд. осакате снагомъ ударца, и много дете не само поремеѣенѣмъ мозга глуво илѣ слѣпо и тупоглаво остане, и пре времена пропадне; него онимъ стресомъ мозга воду у нѣга и различите манѣ и веѣе грчеве пре илѣ после добие и одѣ њи пропадне.

Школа е место где треба да се деца не само телесно изобразе, него и сва правила да науче, како ѣе се владати, да здрави и дуговечни люди буду; само е жалость, да многи од учителя о овомъ неенева.

Тело е домъ душе, тело нѣзинѣ храмъ и оклопъ, валя га дакле свега у челикѣ стврднути, ко ѣе да му се дете крозѣ све те непрекидне боеве са спољашњимъ неприатељма здравля веретно и непозелеѣено протуче. Притомъ е тело и алатъ нѣзинѣ, и слуга; а добарѣ слуга треба да е здрав и яки. Што е тело слабѣ, млитавие, труливие, то више заповеда а неслужи. Найглавниие средство за извештбанѣ као и за оснаженѣ и очеличенѣ тела пакѣ утврѣене здравля и снаге то е систематична гимнастика и то на слободномъ ваздуху. Ову би требало бар еви варошки учители и родители за врло важну стварѣ да сматраю, другие су подобни онимъ лудимъ цинцарима, што окупцеено благо науку у некакавѣ сандукѣ слажу, а негледе, ел' сандукѣ яки и неѣе л' се до кои часѣ срушити, пакѣ са обомъ и све благо упропастити.

Юшѣ валя младежѣ стврднути противу зиме и вруѣине, ветра и непогоде, и научити ихѣ довикде и гладѣ и жеѣѣ отрпнати моѣи, а не оделомъ и еломъ и сномъ трулимъ бабама ихѣ начинити. Оне ѣе ихѣ учинити снажне, да ни у бедама и незгодама непропадеу, веѣѣ и изѣ њи юначки издру. Зато навикавай дете одма сѣ младости само на оне башѣ найнуждниие телесне потребе ела и одеда, и тимъ ѣешѣ га далеко сретнии задовољниа и дуговечниа човека начинити. Наврка на многе

излишне потребе и луксусе упропасти силног човека, и оногъ ко ихъ може настачити, бесниломъ, издоволѣнѣмъ живота и пресиѣнѣмъ; а оногъ, ко ихъ не може настачити незадовољствомъ и иза тогъ свакоякимъ злама.

Научи дете за младости господаромъ свои желя бити, да се неби ове отеле, и нѣга доцниѣ своимъ робомъ начиниле и упропастиле. Найвећа е людска несрећа, што више желе, него што могу. Умали желъ, и осакни моћ, и би ће моћни негъ ико створенъ на свету; особито умали те обичне желъ за телеснимъ удовољаванѣмъ, еръ су то најнесретни люди и ни еданъ дуговечанъ. Научи га презрети ово, онда ће поносанъ, задовољанъ и дуговечанъ човекъ бити.

Ненапусти ни едне слабости ни страсти на дете, еръ свака га убия, колико душевно, толико и телесно; душевно срамоти и убия поносъ, а телесно многа напречаць упропащава. Страсти су највећи душмани здравља и дугогъ века. Готово сви люди, што пре времена умиру, еъ овогъ мру, врло мало еъ друге кое болести илъ кривице.

Не пусти ни едног неваљалства, да се у детие ерце увуче убие тебе и нѣга. А знай, да дете ни коеъ ни зла ни добра собомъ на светъ недонесе, већ само животну, сувише любопытству и свашто примљиву душу, те свако зло као и добро ту научи, највише примеромъ стари и друштвомъ; то су два најглавниѣ фактора, што дете добримъ учине илъ злимъ. Пази дакле, шта ћешъ да ти дете у кући и ванъ куће види и научи. Дете нема разума, да премисли, шта е добро, а шта није, него чини, што види да се око нѣга чини, особито што стари чинѣ. А исто га тако и одъ распуштене и неваљале деце чувай; и то су прави отрови за свако еъ њима дружеће се. Една шугава овца све стадо ошуга. Едно неваљало дете гомилиу ихъ добре уквари. Есте истина, да нико, у часу зао и неваљало nebudeвали свако те зло и неваљалство еъ почетна мама искрица и жишка, и кадъ се неугаси, и пожаромъ изађе. Што се деци највише крозь прсте гледи, то ихъ највећа убия, зато пази и недай еъ малена, да се зло и неваљалство еъ отме. Коц отаць у свое дете зло кое напусти, оставља му крвника и душмана, кои ће га не само довека срамотити, мучити, убияти, него и на највеће зло натентади, и на најсрамотни начинъ главе доћи. едод и уврзан ерцем и едод еи ед ед Найпосле знай и за свету истину држи, да еменакно емо- рално и религиозно осећанъ и свест најтврђи стубъ е основа,

што човека душевно пакъ и телесно необорима држи. Поносан и тврдъ поштенѣмъ и веромъ, то е тврда стена, кою никоја бура небара. Оснажи ту свестъ и то осећанѣ у детету што већма можешъ. Когод у вери и поштеноу попусти, тај е сломљенъ у свакој снази душевнoј и телесној. И историја е сведокъ, да е са болимъ станѣмъ вере и морала увекъ и физична снага упоредъ ишла, како кодъ поедини люди тако и кодъ целогъ народа; а са пропасти онихъ и ова пропала, и најсилније државе и народе упропастила.

Библичне приновѣдке

у библичвимъ рѣчма.

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ.

7. Бѣжанѣ у Египетъ.

(Еванг. Мат. 2, 13—23.)

Кадъ отиду мудраци, а ангелъ Господный яви се Јосифу у сну говорећи: „Устани, узми дѣте и матеръ нѣгову, па бѣжи у Египетъ и буди тамо, докъ ти нерекнемъ; ерѣ ће Ирод тражити дѣте, да га погуби.“ И онъ устане, па узме дѣте и матеръ нѣгову ноћу, и отиде у Египетъ. И бѣше тамо до смрти Иродове, да се збуде, што е Господъ рекао преко пророка, кои говори: „Изъ Египта дозвахъ сына мога (Осія, гл. „1, ст. 1).

Кадъ види Иродъ, да е поруганъ быо одъ мудраца, разсрди се врло, и пошлѣ те побію еву дѣцу у Витлеему и у свой околини нѣговой одъ двѣ године, и ниже, по времену, кое е добро испитао одъ мудраца, (т. е. одъ како се звѣзда мудрацима показала).

А кадъ Иродъ умре, гле, ангелъ Господный у сну се яви Јосифу у Египту, говорећи: „Устани, па узми дѣте и матеръ нѣгову, и иди у землю Израилѣву. ерѣ изумрли су они, кои тражише душу детиню (живетъ дѣтинь).“ А онъ устане, узме дѣте и матеръ нѣгову, и дође у землю Израилѣву, и дошавши онамо настани се у граду названомъ Назаретъ, да се збуде, оно што су казали пророци, да ће се Назорей назвати.

WWW.UNLFB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

8. Исусъ одъ дванаиствъ година.

(Ев. Лук. 2, 12—52.)

Родители Исусови ишли су сваке године у Јерусалимъ о празнику пасхе. И кадъ му бѣше 12 година, дођу они у Јерусалимъ по обичаю празника, и кадъ дане проведу, и врате се, остане дѣте Исусъ у Јерусалиму, и незнаде Јосифъ и мати нѣгова, нею мислећи да е у дружини, пређу дан хода, и стану га тражити међу сродницима и знанцима, и ненашавши га врате се у Јерусалимъ да га траже. И после три дана нађу га у цркви, гдѣ сѣди међу учителяма, и слуша ихъ и пыта ихъ. И сви, кои га слушаху дивляху се нѣговомъ разуму и нѣговимъ одговорима. И кадъ га виде, зачуде се, и мати нѣгова рекне му: „Сыне, шта учини нама тако. Ево отаць твой и я са страхомъ смо те тражили.“ И Исусъ имъ рекне: „Зашто сте ме тражили? Заръ незнате да мени валя быти у ономѣ, што е отца мога?“

И они нису разумѣли то, што имъ онъ каза.

И Исусъ сиђе съ нѣима и дође у Назаретъ, и бѣше имъ послушанъ. И мати нѣгова чуваше све ове рѣчи у срдцу своемѣ.

И Исусъ напредоваше у премудрости, возрасту, и у милости кодъ Бога и кодъ людѣй.

9. Проповѣданѣ Іоаново.

(Ев. Лук. гл. 3, ст. 1—20; Мат. гл. 3, ст. 1—12.)

У петнайстой години владаня ѣсара Тиверія, кадъ управляше Юдеомъ Понтійскій Пилатъ, и кадъ бѣше Иродъ четверовласникъ у Іудеи; при првосвещтеницима Ани и Каяфи, бѣше рѣчь Божія къ Іоану сыну Закаріиномъ у пустинѣи. И дође у сву околину Іорданску проповѣдаюћи крштењѣ покаяня на о-прощтенѣ грѣхова. И говораше: „Покайте се; еръ се приближи царство небесно!“

А Іоанъ имаѣшаше халъину одъ длаке камиліне, и поясъ кожанъ око себе, а хѣна му быаше: скакавци и медъ дивни.

Тада изилазаше къ нѣму Јерусалимъ и Юдея, и сва страна Іорданска. И онъ ихъ кршѣваше у Іордану, и исповѣдаху грѣхе свое. А кадъ види Іоанъ многе Фарисее и Садукее, гдѣ иду да ихъ крсти, рекне имъ: „Породи аспидини! Ко вамъ

каза, да бѣжите одъ гнѣва, што долази? Учините плодъ достояоъ каиня. И немислите у себи: „Мы имамо отца Авраама.“ Еръ кажемъ вамъ, да може Богъ и одъ камня овога подигнути чеда Аврааму. Веѣъ и сѣкира стои при корену дрвета; свако дрво кое не носи добра плода сѣче се и у огань баца.“

И пытаху га люди: Шта дакле да чинимо? А онъ имъ одговори: Кои има двѣ хальбине, нека даде одну ономе, кои нема, и ко има хране нека чини исто тако. — Дођу и мытари (цариници, сабиратели царевсга данка) да ихъ крести и рекну му: Учителю, шта да чинимо? А онъ имъ рекне: „Ништа више неистражуйте одъ онога што вамъ е заповѣдено!“ Пытаху га и войници говореѣи: „А мы шта ћемо да чинимо? А онъ имъ рекне: „Никоме нечините силе, нити кога спадайте, и довольни будите своіомъ платомъ.“

А кадъ люди помишляху за Іоана: Да л' е онъ Христос? одговараше онъ свима: „Я васъ крестимъ водомъ, али иде замномъ ячій одъ мене, коме я висамъ достоянъ одрѣшити ремень на обуѣи нѣговой, тай ће васъ крестити духомъ светымъ и огнѣмъ. Онъ има лопату у своіой руди, и очистиће гумно свое, и скупиће пшеницу у житницу свою, а плеву ће сажеѣи огнѣмъ, кои се негаси!“ — И друго много кошта проповѣдаше Іоанъ людма.

10. Крштењ Іисусово, и први ученици.

(Ев. Мат. гл. 3, 13—17; Марка гл. 1, 13; Іоан. гл. 1, 29—51.)

Дође Іисусъ изъ Галилее на Іорданъ къ Іоану, да се крсти одъ нѣга. Іоанъ браняше му говореѣи: „Я треба да се од тебе крестимъ, а ты долазишь къ мени!“ А Іисусъ му одговори и рекне: „Остави то садъ, еръ тако намъ валя испунити сваку правду!“ — И када се крстио Іисусъ, изиђе одма из воде, и гле, отвораше му се небеса, и онъ види Духа Божиєга, гдѣ силази бао голубъ, и долази на нѣга. И гле, бы глас съ неба говореѣи: „Овай е сынъ мой милый, кои ми е по вољи!“

И одма Духъ изведе Іисуса у пустыню, и постивши се 40 дана и 40 ноѣи напоследку огладни, и кушаше га сатана, и ангели служяху му.

Іоанъ вили Іисуса, гдѣ иде къ нѣму и рекне: „Гле, ягнѣ Бжїе, кое узима на се грѣхе свѣта! Ово е овай, за кога я

рекохъ: „За мною иде човѣкъ, кои е пре мене быо, и я свѣ-
дочимъ да е онъ Христосъ.“ А сутраданъ опетъ стаяше Ио-
анъ и двоица одъ нѣговыхъ ученика. И кадъ види Иисуса гдѣ
иде, рекне: „Где, ягнѣ Божіе!“

И чюю га оба ученика, гдѣ говори, и отиду за Иисусомъ.
А Иисусъ обазрѣвши се види ихъ гдѣ за нѣмъ иду, па рекне:
„Шта тражите!“ А они му рекну: „Учителю, гдѣ живишь?“
А онъ имъ рекне: „Ходите и видате!“ И отиду и виде, гдѣ
Иисусъ живляше, и остану кодъ нѣга тай данъ. А еданъ одъ
те двоице бѣше Андрей, братъ Симона Петра. Опъ нађе свога
брата Симона, па му рекне: „Ми наѣосмо Месію!“ И доведе
га къ Иисусу. А Иисусъ погледавши на нь, рекне: „Ты си Сы-
мовъ сынъ Іонинъ, ты кешъ се звати Кифа (Петаръ, стѣна).“

Сутра данъ нађе Иисусъ Филипа и рекне му: „Ходи за
мною!“ А Филипъ бѣше изъ Витсаиде, изъ града Андреовогъ
и Петровогъ. Филипъ нађе Натанаила, и рекне му: „Мы на-
ѣосмо овога за когъ е писао Мойсей и пророци, Иисуса сына
Іосифова изъ Назарета!“ Натанаиль му рекне: „Изъ Назарета
може ли што добро быти?“ А Филипъ му рекне: „Доѣи и ви-
ди!“ А кадъ види Иисусъ Натанаила; гдѣ иде къ нѣму, рекне
за нѣга: „Ево правога Израильтянина, у коме нема преваре!“
Натанаиль му рекне: „Како ме познаешъ?“ А Иисусъ му од-
говори: „Пре него што те е ословіо Филипъ, видіо самъ те,
кадъ си подъ смоквомъ быо!“ Натанаиль рекне: „Ради! ты
си сынъ Божій, ты си царъ Израильвъ!“ Иисусъ одговори и
рекне: „Што ти казахъ, да самъ те видіо подъ смоквомъ, за
то вѣруешъ: види кешъ више одъ тога! Заиста вамъ кажемъ,
одъ садъ кете видити небо отворено, и ангеле Божіе, гдѣ уз-
лазе и слазе надъ сына човѣческаго.“

11. Прво чудо Иисусово.

(Ев. Іоан. гл. 2, 1—17.)

Бѣше свадьба у Кани Галилейской, и онде бѣше мати И-
сусова. А позванъ бы и Иисусъ и ученици нѣгови на свадьбу.
И кадъ нестаете вина, рекне мати Иисусова нѣму: „Немаю ви-
на!“ А Исусъ рекне: „Шта е мени и теби до тога; іошь ніе
дошао часъ мой!“ А мати нѣгова рекне слугама: „Што вамъ
годъ рекне, а вы учините!“

И онде быяше шесть каменихъ водоноса (ѣупа). И рекне имъ Исусъ: „Напуните водоносе воде, и напунише ихъ до врха.“ И рекне имъ Исусъ: „Заграбите садъ и носите куму!“ И они однесу. А кадъ кумъ окуси вина, кое е постало одъ воде, — а ніе знао одъ куда е, — зовне онъ женика, и рекне му: „Свакій човѣкъ найпре добро вино износи, а кадъ се поднапію, онда рѣавіе, а ты си чувао добро вино до сада!“

Ово учини Исусъ почетакъ чудесима у Кани Галилейской, и покаже славу свою, и вѣроваше у нѣга ученици нѣгови.

По томъ сиђе у Капернаумъ онъ и мати нѣгова и браћа нѣгова и ученици нѣгови, и онде стаяше немного дана.

И бѣше близо пасха юдейска, и Исусъ отиде у Јерусалим, и нађе у цркви гдѣ сѣде они, што продаю волове и овце и голубове, и што мѣняю новце. И направивъ бичъ одъ врпце, изтера ихъ све изъ цркве, и овце и волове, и мѣнячима проспе новце, и даске (столове гдѣ се продавало) повзврѣе. И онима што продаваху голубове рекне: „Носите ихъ одатле, и нечините одъ дома отца мога, домъ трговачкій!“

12. Разговоръ Исусовъ съ Никодимомъ, и са Самарянкомъ.

(Ев. Іоан. гл. 3, 1—16; и глава 4, 1—43.)

Бѣше еданъ човѣкъ међу фарисеима по имену Никодимъ, кнезъ жидовскій. Овай дође къ Исусу ноћу и рекне му: „Равви! знамо да си ты учитель одъ Бога дошао; ерѣ нитко не може чинити чуда, што ты чинишъ, ако ніе Богъ съ нѣимъ!“ Исусъ му рекне: „Заиста ти кажемъ, ако се ко нероди одъ горе, не може видити царства Божіега!“ Никодимъ му рекне: „Како се може човѣкъ родити кадъ е старъ?“ А Исусъ одговори: „Заиста ти кажемъ, ако се ко нероди водомъ и духомъ, не може ући у царство Божіе! — И као што Мойсей подиже змію у пустини, тако се има сынъ човѣчій подићи, да свакій кои вѣруе у нѣга непропадне, но да има животъ вѣчный! Ерѣ тако Богъ милуе свѣтъ, да е и сына свогъ единороднога дао, да свакій кои вѣруе у нѣга непропадне, но да има животъ вѣчный! Свакій, кои зло чини, мрзи на свѣтлость, в неиде къ свѣтлости, да му се неизобличе дѣла нѣгова, ерѣ су у Богу учинѣна!“

После тога остави Иисусъ Юдею, и отиде опетъ у Галилею. А ваяло му е проћи крозь Самарію. — Тако дође у град Самарійскій, кои се зове Сихаръ. А тамо бѣше студенацъ Яковлѣвъ. И Иисусъ уморанъ одъ пута сѣђаше на студенцу, а было е око шестогъ часа.

Жена изъ Самаріе дође, да зайти воде. Иисусъ іой рекне: „Дай ми да піемъ!“ Єръ ученици нѣгови отишли бѣху у град, да купе сла. Жена Самарянка рекне му: „Како ты Жидовинъ будући, можешъ искати одъ мене, жене Самарянке, да піешъ?!“ Иисусъ іой одговори: „Да ты знашъ даръ Бгжи, и да знашъ ко е тай, што ти каже: Дай ми да піемъ; ты бы молила нѣга, па бы ти онъ дао воду живу!“ Жена му рекне: „Госпode, та ты немашъ ни счимъ да зайтишъ, а студенацъ е дубокъ, одъ куда дакле имашъ воду живу? Еда л' си ты већій одъ отца нашега Якова, кои намъ даде овај студенацъ, и изъ кога е шо онъ и сынови нѣгови, и стока нѣгова!“ Иисусъ одговори: „Свакій, кои піе одъ ове воде, опетъ ће ожеднити, а кои піе одъ воде, кою љу му я дати, неће ожеднити никада; и вода кою љу му я дати, бѣше у нѣму изворъ воде, што тече у животъ вѣчный!“ Жена рекне: „Госпode, дай ми ту воду, да нежеднимъ, ни да долазимъ овамо вадити воду!“ Иисусъ іой рекне: „Иди зовни мужа твога, па дођи овамо!“ А жена одговори: „Немашъ мужа.“ Иисусъ іой рекне: „Добро си казала: Немашъ мужа; та ты си имала петъ мужева, и онај ког садъ имашъ нѣ ти мужъ; то си доиста право казала.“ Жена му одговори: „Госпode, видимъ да си ты пророкъ. Отци наши молише се Богу на овой гори, а вы кажете да е у Јерусалиму мѣсто, гдѣ се валя молити.“ А Иисусъ рекне; „Вѣруй ми жено! доћиће време кадъ се нећете молити отцу, ни на овой гори, ни у Јерусалиму. Но доћиће време, и већ е настало, кадъ ће се прави богомольци молити отцу духомъ и истиномъ. Богъ е духъ, и кои му се моле, духомъ и истиномъ треба да му се моле!“ Жена рекне му: „Знамъ да ће доћи Месія, кои се зове Христосъ; кадъ онъ дође, казаће намъ све.“ А Иисусъ іой рекне: „Я самъ тай, кои съ тобомъ говоримъ!“

И жена остави свой водоносъ, и отиде у градъ, и рекне людма: „Ходите, да видите човѣка, кои ми каза све што самъ учинила, да нѣ онъ Христосъ?“ И изиђу люди изъ града, и дођу къ нѣму и замоле га, да бы остао кодъ нѣи, и остане ту два дана. И много ихъ е више вѣровало за нѣгову бесѣду, а жени говораху: Садъ невѣруемо више твою бесѣду, мы смо

већ и сами чули, и знамо да је овај заиста спасењ свѣту Христосъ. И после два дана изиђе Исусъ одтуда, и отиде у Галилею.

Мразова сестрица.

(Бдно описанѣ.)

Кадъ све цвеће повене, остане ва гдекоимъ ливадама сама едина мразова сестрица последњи одъ лепши пољски цветова, кои поздне— у саме мразове цвета, отуда име мразове сестрице.

Мразова сестрица има подубљъ подъ земљомъ дугуљасто округло мркомъ љускомъ умотанъ лукъ пуно ситни длака као жилица на дну. Изъ тогъ лука изтера поздно у есенъ по едан тако лепъ и лепе дласте бое цветъ, да га е милина гледати. Цветъ е као левчићъ съ подужимъ ускимъ грломъ; има као и остаали тога луковогъ рода цветова 6 листића, унутри 6 дугачки прашни кончића, на њима лепе жуте прашнице, а међу њима 3 дугачке танке сисице. Са тога леногъ цвета држе многи мразову сестрицу у лонцима, има е питомо више врети и е дуплованимъ пунимъ цветомъ. Цветъ е овај съ тога необичанъ и знаменитъ, што пре листића изађе, уцвета у есенъ, а листъ изтера текъ на идуће пролеће. Листъ е узакъ, дугачакъ, уга сито зеленъ наликъ на лалинъ. Између листића изађе зеленкаста главица пуна семена, која е читаву зиму подъ земљомъ скривена стајало. Семе е ситно, најпре бело, после пожути, а када узре будне мрко.

Цвета овогъ има на гдекоимъ ливадама пуно, и то е увек знакъ рђаве ливаде, еръ е цветъ тай по траву врло шткодљивъ, загуши е, еву рану преотме, и подалъ око себе по утамани.

Мразова сестрица е ако се и за лекъ противу коетоболъ узимљъ сва крозъ отровна и одъ најстарији времена као љотъ отровъ позната. Найотровнији е лукъ и семе, и има врло много примера, да су и деца играјући се съ тима пуно семена главицама отровала се и умрла. Противу тога отрова најпречи е лек одма што више сладког млека што више шити и пресна масла (путера) силомъ и што више навести се.

Исто е тако и за марву цветъ и листъ е сила шткодљивъ; адашљива теладъ многа помручимъ га се наведу; матория марва нишошто га ни окусити неће. Листъ тай ух сено покошенъ

кадъ се осуши изгуби свой отровъ мало, али опетъ марви шкоди, те ништо тогъ сена неће да еде.

Цветъ е тай врло тешко утамани. Лукъ му стои подублаъ подъ земљомъ и мора човекъ подубоко ашовомъ заграбити, докъ га добие. Ко ће да га утамани мора пролећемъ, кадъ е листъ сасвимъ изашао тай што дублаъ посећи, тимъ прво лукъ изтруне и пронадне. Ко много одъ нѣга пати и незна како ће га се курталесати нека у мало воде натопање галице или плаветна камена (убилице сви растиня) ерпъ умаче, пак лишће посече и утаманиће га.

С р б и.

(Продуженъ изъ броя 18.)

Краљ Драгутинъ чимъ владу прими одма и войску на Бугаре дигне за оно, што год. 1268 на Србию навалише, и освои неке краеве одъ Бугарске. После тога освои и неке краеве одъ Босне и тимъ државу свою разшири; али кое грижомъ савести, што насилъмъ владу одъ свог оца узе, кое онимъ случаемъ, кадъ оно путуюћи по својој земљи съ коня паде и ногу преби, држећи ту персећу за казањ Божию, а нешто и наговоромъ свое матере и стрица Савве II. архиепископа приклони се, те брату свомъ Милутину владу преда, а себи гамо Сремъ задржи, куда се повуче 1275 и ту по смрти свое жене као калуђеръ подъ именовъ Теоктиса у каианю поживе, и год. 1316 12-ог Марта умре.

Краљ Милутинъ при свој жељи миромъ државу свою о-снажити немога дуго мира имати. Прво се са Грцима зарати зато, што отацъ нѣговъ Урошъ съ грчкимъ царемъ уговорио беше, да нѣга царевомъ ћери ожени, и грчка кнегиня беше у Србию доведена, и опетъ одъ свадбе ништа неби, еръ ни Урош недоусти ону саянностъ и разкошъ, кою Гркиня амо донесе, нити се ова ктеде приклонити на простоту, коя у србскомъ двору беше. Кадъ се Гркиня натрагъ поврати, отадъ нѣтъ подигне войску на Србе; али е Милутинъ дочека и разбие 1280. Царъ у освету подигне јошъ већу войску, у кою свакојке народе крене и Татаре 1283, и войска ова оплячка србске краеве до Призрена, али е Милутинъ на реки Дриму сломие, и томъ приликомъ неке грчке краеве отме и своимъ присаюзи. После

тога задобие Босну 1286 као миразъ узъ жену Єлисавету сестру угарскогъ краля Владислава. После тога имао є дуже времена рата с Бугарима и Татарима, кад є кое сретно свршио он опетъ на Грке нападати стане, докъ најпосле грчки цар желећи се овога силовита непријатеља отрести, ћеръ своју Симониду нѣму за жену даде 1298, Онда се Милутинъ стане спремати, да цело грчко царство мирнимъ путемъ задобие, пакъ стане и по Грчкој на све стране цркве и манастире дизати.

За владе Милутинове бияше у Срби и домаћи немира, највише съ Гркинѣ, съ којомъ грчки упливъ по Србији овлађивати пође. Милутинъ є имао два сина, одъ прве жене Стевана, а одъ Гркинѣ Константина. Ова хотећи свомъ сину круну и престо освоити стане оцрњивати Стевана кодъ оца, и овај га доиста замрзи. То будне србској властели противно, што се жена у то мена и што свое рођаке Грке све више амо довлачи, пакъ почну наговарати Стевана, да устане на оца, и почну претити му, да га неће за свога краля узети, ако то неучини. Стеванъ после дугогъ браненя најпосле склонисе, и войску дигне, али пре сукоба покаесе, и оцу покори, и за опроштенѣ помоли, и Милутинъ му најпре опрости; али после наговоромъ Гркинѣ заповеди, да га увате и окую, и у Скоплѣ одведу, да онде ослепе и одундъ као заточника тасту у цариградъ однесу. Люди, кои ту заповестъ извршити имаше сажале се и неослене га, већъ само очи завежу и у цариградъ одведу, заедно са оба сачића Душаномъ и Душицомъ, где Душица на скоро умре, а Душанъ у царскомъ двору воспитанъ будне. После 7 год. допусти Милутинъ на саветъ свештенства и властелѣ, те се Стеванъ изъ цариграда врати 1314 и у Будимљу поживе, докъ и Милутинъ 29-ог Октоб. 1321 неумре.

Милутинъ є био еданъ одъ најглавниих србских владыцъ: онъ се непрестано о напредку свогъ народа и државе стараше; онъ многе задужбине сагради не само по Србији него и по Грчкој и у Єрусалиму, отуда га црква као божиегъ угодуника слави 10-ог Октобра; онъ многе мудре наредбе начини, и државу своју разшири и тимъ основу положи оној слави, до кое подъ унукомъ нѣговимъ царъ Душаномъ дође.

Одма по смрти Милутиновой позову Срби Стевана за краля, коегъ на Богоявленѣ 1322 Архиепископъ Никодим у Неродимљу за краля венча. Одма се породе у земљи немири са отимани о престо. Најпре се дигне Владислав Драгутинов син, али га Стеван надбие и Владислав наскоро затим 1324 умре. После се дигне

WWW.UNL.SR

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Стевановъ братъ Константинъ, когъ Стеванъ позиваше, да миран будне, и да га метне првогъ до себе, али овај нехтев' побиесе и у бою погине. Исто тико беше и у Грчкој немири са отиманя о престо, највише се отимаше Антроникъ стари и млађи. Стеванъ беше више наклонѣнъ стариемъ. Млађи да му се за то освети завади га са бугарскимъ кралѣмъ Михаиломъ, и овај зато отера свою жену Стеванову сестру Неду одъ себе. Са тога се заметне ратъ између Срба и Бугара. Бугари и Грци дигну велику войску на Србе 1330, и кадъ на Стевановъ позивъ, да се помире и да се непролива крв' узалудъ нехтеше пристати, побию се войске 18-ог Юла 1330 где Стевановъ синъ Душанъ самъ србску войску предводише, те Срби после жестоке битке Бугаре разбию, и у битки бугарски краљ Михаил падне. После Стеванъ у Бугарску уђе и Неду са нѣнимъ синомъ Александром на престо врати, а томъ приликомъ и неке грчке градове за-добие.

Стеванъ беше сила миранъ и побожанъ човекъ; онъ многе цркве и манастире подиже, међу којима и високе Дечане, одкуда му име Дечански остаде. Али при свему томъ опетъ жалосно свой животъ доконча. Оженивъ се по други редъ Гркиномъ Мариомъ Палеологовомъ, кадъ по србскимъ земляма поче грчки упливъ овлађивати, стане еданъ део србске властеле, којој то ла противно беше наговарати Душана, да владу одъ оца отме; си други део наговараше Стевана, да узме одъ Душана Зету, а ю му одма у почетку владе предао беше. Тако се изметне ко-тъ, и Дечански уђе са својомъ войскомъ у Зету те Душанове раоре попали. На то Душанъ дигне свое люде и Дечански мора двъ Неродимля свога престолногъ града утећи у градъ Петрићъ, изде га Душанови люди увате, у Звечанъ одвуку и тамо безъ гДушановогъ зная удаве 3-ег Новем. 1334.

Збогъ многи страдања коя Стеванъ Дачански и одъ оца и сина поднесе и збогъ нѣгови многи добри дела а највише съ нѣгове побожности слави га црква као божиегъ угодника 11-ог Новембра.

(Продужиће се.)

Еданъ примеръ практичногъ рачуна.

(О израивичю живине.)

Далъ е пробитачние израивати живину сувимъ иль натоплънимъ зрномъ правлѣна су многостручна покушения и освѣдочили се: 1, о ечму: да 8 фунт. сувог ечма даде натоплѣно 20 ф., и да 8 кокоши, кое требую 2 ф. на данъ сувогъ, требую 3 ф. натоолъногъ за рану. Колико се ту ране заштеди?

Кадъ потроше на данъ 2 ф. сувогъ зрна, колико ће потрошити на год. — 365 дана? (Умноженъ.)

Кадъ 8 ф. сувогъ зрна даде 20 ф. натоплъногъ колико ће све суво дати натоплъногъ? (Правило тройно.)

Кадъ треба 3 ф. натоплъног (и то толико рани као 2 сувогъ) колико ће се дана са натоплънимъ измоћи? (Деленъ.)

Са колико се дакле дана изађе више натоплънимъ негъ сувимъ зрномъ? (Одузиманъ.)

2, о кокурузу: 8 фунт. сувог зрна дае 26 ф. натоплъногъ, али натоплъногъ дае текъ 7 ф. оволико ране, колико сувогъ зрна 4 ф. колико се ту уштеди?

Кад би баш толико живине имао, да требаю на дан 4 ф. сувог зрна, колико би требао за целу год. — 365 дана? (Множенъ)

Кадъ би то све натапао, колико би онда фунти изнело? (Правило тройно.)

Кадъ би ихъ са натапанимъ зрномъ ранио, и тогъ 7 ф. на данъ давао, колько би дана съ тимъ измого? (Деленъ)

Колико се дакле дана дуже измогне съ натоплънимъ негъ сувим зрномъ? (Одузиманъ.)

3, О зоби. 8 ф. суве зоби даде 14 ф. натоплъне, али коя живина треба на данъ 8 ф. суве, та треба готово юшь едаредъ толико натоплъне; били се ту шта уштедило, кадъ би се натапаномъ зоби ранило?

4, О ражи. 8 ф. суве ражи даде 30 ф. натоплъне; али кокоши потроше за исто време то 30 ф. натоплъне као и оно 8 ф суве. Уштедили се ту шта?

Кое е дакле зрно вредно натапати?

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

WWW.UNILIB.RS

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по три броя.
Цена му е на год. 3 ф. на по год. 1 ф. 50 н.

Брой 29. У Новоме Саду, 20. Октобра 1862. **Год. V.**

Како е постала народна школа.

(Бдно питањѣ за учителѣ.)

Народна е школа постала нуждомъ, ерѣ родители, коихъ е дужность децу воспитати то неизвршюу. Узрока, зашто неизвршюу има више.

Први е узрокъ она обшта людска грешность. Та смета, те се породица онимъ воспитаюћимъ средствима, што су јој у то име дата некористи. Има породица, где е брачна любовъ, то главно воспитаня средство тако изладнила, да мужъ и жена сасвимъ немарно едно мимо другогъ пролазе, и само ихъ стидъ одъ света држи, те јошъ заедно живе и сасвимъ се неразију. Има, где ћешъ на место любви и међусобногъ поштованя не само немарно, већъ сасвимъ противно одъ любви наћи. Е л' ту могућно, да родители своју децу вољу, да деца у родитељској любви и милости одрасту и оячаю, е л' могућно, да ту деца на свое родителѣ са онимъ страхопочитањемъ гледе, и њи пазе онако, као што пазе онде, где се родители међу собомъ пазе и любе. Има породица, где деца на родитељма само примеръ безбоштва лажи, крађе, лакоумля, пьянства и свакояки други неваљалства гледе. Могу л' деца узъ такове примере старији свои побожна истинита и ваљана изаћи! Има породица, где ћеш узъ срећу високоумль, а уз беду и невољу крайнѣ очаянѣ наћи; где ће ти у такимъ кућама и на така гледаня деца научити, блага овогъ света право оценити и само на Бога надежду имати! Има најпосле родителя, кои неће ни да знаю, да су они дужни своју децу воспитати, кои се никадъ съ њима Богу непомоле, никадъ ихъ у цркву недоведу; па може л' се ту добра когъ изчекивати!

Други е узрокъ, што родители своју децу невоспитаю како треба то, што сами ни знаня ни вештине довољно на то немаю; одрастли су у околностима, где нису ни прилике имали, нити ихъ е ко терао, да што ваљаногъ науче; или, што су мало и научили, то су доцније забалаюћи се са другим по-